

OMGAAN MET PROBLEMEN

Een probleemloos leven bestaat niet. Toch gaan sommige mensen beter met problemen om dan anderen. Sommigen krijgen net als bomen die vaak veel wind opvangen, diepere wortels. Anderen worden door diezelfde wind en storm geveld en liggen geknakt op de grond. Welke richtlijnen kunnen we elkaar aanreiken? We willen in dit artikel stilstaan bij de volgende vijf aanwijzingen.

Problemen horen erbij

Allereerst: aanvaard het feit dat problemen deel uitmaken van ons dagelijks leven

We willen het liefst problemen voorkomen, maar toch hebben we er steeds mee te maken omdat ze verband houden met onvolmaakte mensen die verkeerd op elkaar kunnen reageren of omdat ze verband houden met allerlei omstandigheden die ons onder druk kunnen zetten. Soms kunnen we problemen proberen uit de weg te gaan door maar te verhuizen (dan zijn we af van die moeilijke burens) of een andere werkkring te zoeken. Maar ook dan kunnen er weer nieuwe problemen voor in de plaats komen. We nemen onszelf mee en hebben overal weer met gebroken situaties te maken.

Het is wèl goed om onderscheid te maken tussen twee soorten problemen: problemen van buitenaf en innerlijke problemen, moeiten die zich in onze gedachten afspelen (bijvoorbeeld minderwaardigheidsgevoelens, jaloezie, bitterheid of boosheid).

In de meeste gevallen is er sprake van een combinatie. Iemand ervaart bijvoorbeeld op zijn werk weinig onderling contact en betrokkenheid. Bij onzekerheid (een persoonlijk probleem) kan dan de volgende gedachte boven komen: 'Zie je wel dat ik niet zoveel heb bij te dragen, ze kunnen me wel missen...'

Onder ogen zien

Een tweede richtlijn: Zie problemen en moeilijke gevoelens eerlijk onder ogen.

Het bijbelboek Psalmen helpt ons om moeilijke gevoelens eerlijk onder ogen te zien. David heeft bijvoorbeeld het vermogen gekregen om veel emoties en moeilijke omstandigheden onder woorden te brengen. Blijde en moeilijke emoties. Hij wilde er met God doorheen en noemt ze heel concreet bij name. Twee voorbeelden: Psalm 42 en 56.

In Psalm 42 spreekt David over tranen, over verdriet, dag en nacht. Het is zelfs zo dat mensen tegen hem zeggen: waar is uw God? David kan de situatie niet veranderen maar wil wèl een juiste houding zoeken.

In deze Psalm roept hij het uit: *'Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God,'* (vers 3).

Hij gaat met z'n innerlijke dorst, met zijn hunkering naar uitzicht, naar God. Hij spreekt zichzelf als het ware toe:

'Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en bent u onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem weer loven voor de volkomen verlossing van Zijn aangezicht. Mijn God, mijn ziel buigt zich neer in mij, daarom denk ik aan U...' (verzen 6-7).

David verzwijgt z'n moeite niet, maar kiest voor vertrouwen op God. *'...daarom denk ik aan U...'* David wil bij God stilstaan en Zijn trouw in verleden, heden en toekomst gedenken.

In Psalm 56 verwoordt David ook veel emoties. Hij spreekt over mensen die hem vertrappen - benauwen - zijn woorden verminken - kwaad bedenken - op zijn leven loeren. Hij legt het aan God voor, evenals zijn omzwervingen in zijn vluchten voor Saul.

Hij komt dan weer tot overgave die tot vernieuwd vertrouwen leidt: *'Ú hebt mijn omzwervingen geteld; doe mijn tranen in Uw kruik. Staan zij niet in Uw register?'* (vers 9).

David belijdt dat God van zijn moeite op de hoogte is, Hij weet het en ziet het!

David roept daarna uit: *'Dit weet ik: dat God met mij is. In God prijs ik het woord, in de HEERE prijs ik het woord. Ik vertrouw op God, ik vrees niet; wat zou de mens mij kunnen doen?'* (verzen 10-12).

Gods visie

Een derde advies: Sta open voor Gods visie op het probleem.

Johannes de Doper had een speciale opdracht van God gekregen. In Johannes 1:6-7 lezen we: *'Er was een mens door God gezonden; zijn naam was Johannes. Hij kwam tot een getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat allen door hem geloven zouden.'*

Dit gebeurde ook. Johannes riep mensen op tot bekering en velen gaven hieraan gehoor.

Op een gegeven moment wordt Johannes gevangen genomen omdat hij de confrontatie niet uit de weg gaat. Het lijkt zo tegenstrijdig met Gods opdracht voor Hem. In Mattheüs 11:2-6 lezen we: *'Toen Johannes in de gevangenis over de werken van Christus gehoord had, stuurde hij twee van zijn discipelen, en zei tegen Hem: Bent U het Die komen zou, of verwachten wij een ander? En Jezus antwoordde en zei tegen hen: Ga heen en bericht Johannes wat u hoort en ziet: blinden worden ziende en kreupelen kunnen lopen; melaatsen worden gereinigd en doven kunnen horen; doden worden opgewekt en aan armen wordt het Evangelie verkondigd; en zalig is hij die aan Mij geen aanstoot neemt.'*

Johannes zat gevangenen kon geen kant op. Hij was verward en vertwijfeld, zijn levenswerk leek vast te zitten. Wat deed Jezus, van wie hij getuigd had, nu met zijn situatie. Zou Hij dingen niet rechtzetten en Zijn Koninkrijk brengen? Zou Hij het kwaad niet oordelen?

Johannes gaat dan met zijn twijfels en vragen naar het enig juiste adres: naar Jezus Zelf. En Jezus geeft antwoord, een antwoord waarvan wij kunnen leren wanneer we beter met problemen willen omgaan.

Jezus bepaalt Johannes allereerst bij het werk dat God begonnen is: blinden worden ziende, lammen wandelen, melaatsen worden gereinigd, doven horen en doden worden opgewekt. Jezus is de vervulling van oudtestamentische profetieën, maar de wijze waarop Hij Koning wordt, zal anders zijn dan verwacht. Hij moet éérs als dienstknecht voor de mens lijden zodat de oorzaak van alle leed - de zonde, de eigenzinnigheid van de mens zonder God - aan de kaak gesteld wordt. Dit mysterie is niet te doorgronden maar Jezus roept Johannes op om Hem te blijven vertrouwen. Hij zegt: *'zalig is hij die aan Mij geen aanstoot neemt.'* met andere woorden: gelukkig degene die zich niet stoot aan wat je niet begrijpt, die niet struikelt over het waarom wat God nu nog toelaat. Jezus moest éérs als Redder komen voordat Hij als Rechter weer komt. Op Gods tijd en wijze zal alles tot een goed einde worden gebracht. Geloofsvertrouwen geeft dan ook toekomstvertrouwen.

Het geeft vertrouwen dat God *groter* is dan elk probleem en niet zal toelaten dat het ons zal overwinnen.

Vertrouwen

Vervolgens is het van belang dat we dagelijks kiezen voor een houding van vertrouwen.

We kunnen op dit gebied veel van Paulus leren. Hij had een realistische instelling maar ook een gerichtheid op Gods werkelijkheid: Zijn almacht en voorziening, Zijn kracht en nabijheid. Paulus maakte bijvoorbeeld vervolging en gevangenschap mee, honger en vermoeidheid, ontrouw en eenzaamheid. Toch spreekt hij over moed, hoop en vertrouwen.

In Filippenzen 4:11 schrijft hij: *'...want ik heb geleerd tevreden te zijn in de omstandigheden waarin ik verkeer.'* Inclusief de moeilijke situaties.

Hij vervolgt in vers 13 met te zeggen: *'Alle dingen zijn mij mogelijk door Christus, Die mij kracht geeft.'*

Ondanks moeite weet hij dat God erbij is, nabij is, Hem ondersteunt en kracht wil geven.

In 2 Korinthe 4:8-9 zegt hij het weer anders: *'Wij worden in alles verdrukt, maar niet in het nauw gebracht; wij zijn in twijfel, maar niet vertwijfeld; wij worden vervolgd, maar niet verlaten; neergeworpen, maar niet te gronde gericht.'*

Eén van de mooiste uitspraken van hem vinden we in Romeinen 8:31-32. Hij schrijft daar: *'...Als God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Hoe zal Hij, Die zelfs Zijn eigen Zoon niet gespaard maar voor ons allen overgegeven heeft, ons ook met Hem niet alle dingen schenken?'*

God is in Christus een lijdende God geworden die de wortel heeft aangegrepen: onze rebellie. Door Jezus' sterven is verzoening mogelijk geworden. Hij overwon het kwaad met het goede en eens zal de hele wereld daarvan vol zijn. Liefde won het van vijandschap en licht won het van duisternis. Paulus jubelt het uit vanaf vers 35: *'Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus?'* waarna hij veel moeite opsomt.

Hij concludeert echter dat niets: *'ons kan scheiden van de liefde van God,'* en van de belofte van een eeuwigheid met Hem (verzen 17-18).

Naast Paulus ontdekten veel anderen dit geheim: God is te vertrouwen om wie Hij is, ondanks onze waaromvragen. Zo moet Spurgeon eens gezegd hebben dat God te goed is om onvriendelijk te zijn, te wijs om verkeerd te worden begrepen en dat wij, wanneer wij Zijn hand niet kunnen ontdekken, Zijn hart in ieder geval altijd kunnen vertrouwen.

En Vance Havner zei na het overlijden van zijn vrouw: *'Ik wil dicht bij de harteklop van God zijn, en die harteklop is louter liefde. Ik kan van het doen en laten van mijn Vader geen hoogte krijgen, maar ik verzet me er niet tegen, want ik weet dat alles wat ik meemaak om mijn bestwil is.*

Niet altijd kan ik Zijn hand ontdekken, maar ik kan Zijn hart vertrouwen. En Zijn hart wil mijn hand sturen. Als ik het hart vertrouwd hoef ik aan de hand niet meer te twijfelen. Zij zijn nimmer met elkaar in tegenspraak.'

Stappen doen

Tenslotte: Neem de stappen die nu mogelijk en noodzakelijk zijn.

Stappen doen: soms is dit moeilijk omdat het moed en volharding vraagt. Wanneer de drie vrienden van Daniël bijvoorbeeld in het nauw zijn gedreven dan weten ze dat er maar één keuze overblijft: God trouw zijn, ongeacht de consequenties.

In hoofdstuk 3 van Daniël lezen we dat ze besluiten om niet voor het beeld van koning Nebukadnezar te buigen en bereid zijn de vurige oven in te gaan. Hun antwoord is: *'...Wij hoeven u hierop geen antwoord te geven. Als het moet, kan onze God, Die wij vereren, ons verlossen uit de brandende vuuroven, en Hij zal ons, o koning, uit uw hand verlossen. En zo niet, het zij u bekend, o koning, dat wij uw goden niet zullen vereren en het gouden beeld dat u hebt opgericht, niet zullen aanbidden,'* (verzen 16-18).

'En zo niet...' geeft aan dat ze het aan God overlaten of Hij hen zal redden. Ze kiezen voor trouw omdat er voor hen geen andere mogelijkheid overblijft en omdat ze geloven in Gods rechtvaardigheid, goedheid en macht.

Wanneer we aan ons leven denken betekent het dat we die stappen doen die noodzakelijk en haalbaar zijn om tot geleidelijke oplossingen te komen. Bijvoorbeeld door een duidelijke omschrijving van het probleem onder ogen te willen zien, door oplossingen te zoeken en toe te passen, bijvoorbeeld door het initiatief voor een gesprek te nemen of door met een duidelijk voorstel te komen voor betere onderlinge afspraken. Ook kan het inhouden dat we advies inwinnen op bepaalde terreinen. Ook hierin hebben we andere mensen en hun ervaring nodig.

Soms moeten we zo realistisch zijn dat we die verandering zoeken die nú mogelijk is en geduld oefenen voor zaken die nog niet haalbaar zijn en meer tijd vragen. Wanneer we denken aan een wat vastgelopen huwelijksrelatie, dan neemt het bijvoorbeeld tijd om beter te leren communiceren. Dat proces moet dan op gang gebracht worden waarbij we dankbaar zijn voor kleine vorderingen.

Probleemhantering vraagt van ons een positieve instelling, waarbij we ons creatief en realistisch inzetten voor verbetering en vooruitgang. En dat vraagt moed, volharding, geduld en mildheid, vruchten die vaak voortvloeien uit moeite en verdriet. Maar zoals wijsheid méér is dan kennis, zo kan mildheid, moed en geduld méér uitwerken dan allerlei explosies van frustraties over moeite. Deze houding geeft ook dat we ons allereerst concentreren op ons aandeel en op onze verantwoordelijkheid en inzet. Onze manier van leven en onze instelling kan God gebruiken om moeilijke situaties te veranderen. Tegelijkertijd kan God moeilijkheden gebruiken om ons tot mooiere mensen te maken: mensen met karakter en met eigenschappen die heenwijzen naar de God die wij mogen liefhebben en dienen: een God die koos voor liefde en herstel.

Bijbelleessuggestie:

Psalm 42 en 56

Om over na te denken / gespreksvraag:

Herkennen wij dat er vaak sprake is van problemen van binnenuit en van buitenaf en dat deze elkaar beïnvloeden? Probeer voorbeelden te geven.

Tekst: Marleen Ramaker © 2006 St. Bijbel, Media & Samenleving
